

Ivan Langerholz:

Šola lepega vedenja.

8. Izprehodi in izleti.

»Kdo bi zmeraj bil doma —
To ne more biti!«

Iako pravi pesem. Vedno doma tičati ni prijetno in ni zdravo. Posebno mestna mladina mora večkrat kam vun, na zrak, na izprehod.

Izprehod pa ni kakšno celodnevno potepanje, tako da bi človek samo takrat privihral domov, kadar je lačen, potem bi jo pa zopet odkuril.

Najbolje je, če gredo otroci na izprehod s starši. Sami naj nikar ne hodijo! Zlasti deklice ne! Otroka prostost vodi v norost... Saj veste, kako buri po mestu, — na primer — Kričačev Peter. Kakor huda ura! Vpije in drvi, da je strah! — Minka Firbec pa stopa potihoma za odrastlimi, posluša, kaj se pogovarjajo, vsako stvar sliši napol in razume napol, potem pa drugim pripoveduje razne izmišljotine. Fej, kako je to grdo! — Ali pa tisti Držinovi! Vedno se drže vsi štirje v eni rajdi in se nikomur ne umaknejo. — Trdinovi in Trdanovi pa drobe po cesti kakor backi, za njimi pa cel oblak prahu. — Pa spet tista Klepetuljkova družina! Ali jih vidite? Neki tujec jih doide in gre mirno mimo njih. Pa brž zasliši za svojim hrbtom polglasno govorjenje in hihitanje. Jožek celó oponaša njegovo hojo. Komu je to podobno? ... In zopet! Tuja gospa jim pride nasproti. Vsi se obrnejo za njo, ko odide mimo, obstojé, in gospa prav razločno čuje, ko Minka zine: »Kdo je pa ta?« Ali je to lepo?

Zato pa pravimo: Na izprehod idite s starši! To bo najbolj prav. Ali pa s takimi odrastlimi, ki vam jih starši odločijo.

Po klopeh, ki so nastavljene po drevoredih, nikarte brez potrebe posedati. Te so za odrastle, posebno za stare in slabotne ljudi.

Tudi zunaj mesta hodite le po potih in stezah. Sam svojih potov po njivah in po travnikih nikar ne delaj!

Šolski otroci, pa tudi posamezne družine, napravljajo včasih daljše izprehode; pravimo jim izleti. Med te lahko privzamemo tudi romanja ali božja pota.

Ob takih prilikah 'se človek očito pokaže, kaj je in kaj ni.

Žal, da v božji prosti naravi marsikateri otrok preveč podivja! France Pustošnik misli, da je cel svet okoli in okoli ustvarjen samo zanj. Vsakega cvetočega grma se loti, nobeno drevo v krasoti svojega cvetja ali pod težo svojega sadja ni pred njim varno. Cvetje po njivah je samo njegovo; za vsakim metuljem in kačjim pastirjem se zažene. Če ga pa kdo opomni, da tega ne sme, ima pa hitro odgovor: »Saj to ni od nobenega.« Seveda — od nobenega! Če ti ne veš, čigavo je, potem je pa »od nobenega«. Doma pa seveda vse, kar je nalomil in natrgal, hitro zvene, in Francelj vrže vse proč. Ni čuda, če se kmetje jezé, ko vidijo, da prihajajo nekateri taki škodljivci med mestno gospodo. Pustite, otroci, božjo naravo v miru, naj cvete in raste — vam in drugim v veselje!

Jože Konjedič pa misli, da mora celemu svetu oznaniti, če je prišel le eno uro daleč od svojega doma. Povsod, kjer počiva, vrezuje v drevje svoje ime. Po plotovih, po kapelicah, po hišnih stenah — povsod bereš njegovo ime. Če gre na božjo pot, mora

počrniti seveda tudi cerkveno steno s svojim neokretnim pisanjem. Na stranišču mora tudi osvedočiti, da je bil ondi. Za njim pa pride kdo drugi, ki se mu zdi Jožetovo počenjanje preneumno, njegovo pa ne, pa k imenu »Jože Konjedič« pristavi še »je osel« — da je zadeva potem dvakrat neumna.

Pustite, otroci, to grdo packanje po stenah! Pametnih ljudi naj vas bo sram, ki bodo prišli za vami in — vas sodili. Marsikje po gorah in po božjepotnih krajih imajo »spominsko knjigo«, kamor vpisujejo oddaleč došli tujci svoja imena. No, če že misliš, da mora cel svet vedeti, kje ti hodiš, pa vpiši tam svoje ime, pa samo svoje ime in nič drugega.

Miha Pivkovič in Luka Dimec sta pa spet drugačne vrste ptiča. Prvi misli, da se mora na izletu skrivaj, za hrbtom drugih, opijaniti; drugi mora pa kaditi, sicer — misli — bi bilo bolje; da bi bi bil doma ostal.

Izlet, ljubi otroci, naj vam bo poučen in zabaven. Oglejte si kraje, koder hodite; oglejte si, kako žive ljudje po raznih selih, kaj delajo, kako napredujejo, kaj imajo! Zapijte si na krajih, kjer počivate, primerno pesmico. Ljudje, ki vas vidijo, naj se od vas uče dostojnega vedenja, ne pa sirovosti. Nikdar človeka bolj srce ne boli, kakor takrat, če sliši kakšnega mestnega napuhneža, da vpije na deželi za poštenim kmetom: »Ti zabiti kmet!« Ali narobe: če se kmetiški otroci spakujejo mestnim ljudem. Le, čemu — sovraštvo?! Na svetu morajo biti vsi ljudje: kmetje, delavci, meščani, trgovci, uradniki, duhovniki . . . Vsak stan je častitljiv, da je le pošten.

Na daljše izlete hodimo včasih peš, včasih se pa tudi peljemo z vozom ali pa tudi po železnici.

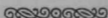
Tudi na vozu ali na železnici so nekateri otroci zelo neotesani.

Na vozu ne vpij in ne govôri preglasno! Mimo-idoče pusti na miru! Razposajenega smeha se varuj!

Če se pa pelješ po železnici, pa pazi zlasti na sledeče: Če so že drugi pri oknu, ko vstopiš, ne sili kar ti k oknu. Če si pa že pri oknu, pa ne vstajaj, da bi s tem jemal vsem drugim pogled skozi okno. Okna ne odpiraj, če je že odprto na nasprotni strani, ali pa, če to drugim ljudem v vagonu ne bi bilo prav. Glave nikoli preveč skozi okno ne moli! Nisi kakor doma v hiši. Lahko ti na kakem mostu odtrga glavo, ali pa vsaj odnese klobuk, in v oko ti pade oglje . . . Tudi ne moti drugih ljudi s kako sirovostjo ali neotesanostjo: z vpitjem, s tekanjem, brcanjem, s pljuvanjem, zvižganjem . . . Po nepotrebem ničesar ne meči iz vlaka!

Povsod kaži, da si vljuden človek, pa boš vseč Bogu in ljudem. Sirovost pa sovraži vsak plemenit človek.

(Nadaljevanje.)

Mokriški:

Spomini.

Kakó pri svetem Jurju
lepó zvoné zvonovi,
ko bujno vsa narava
dehtí v obleki novi.

A lepše še mi danes
doné kot v dobi zlati,
ko rajal sem brezskrbno
krog cerkvice po trati.

Kako lepó brnijo,
budé spomine mlade
na čas, ko tja prihajal
sem s srcem polnim nade.

Več praznih nimam nádej,
a slušam mile glase,
ki mi spomin budijo
na přéšle zorne čase.

